

der samme Aar 1,588 Første- og Enelærerembeder, og disse havde gennemsnitlig i Reguleringssum kun 1,163 Kr. Gaa vi til Anden- og Tredjelærerembederne, var der i det nævnte Aar af disse Embeder i hele Landet 187 med en gennemsnitlig Reguleringssum af 753 Kr., og i Sylland var der i samme Aar 85 Anden- og Tredjelærerembeder, men Reguleringssummen for disse var gennemsnitlig kun 701 Kr., og som jeg sagde før, siden den Tid er Lærernes Lønning gaaet betydelig længere ned. Der er fra 1886 til 1ste Juni 1895 oprettet 267 ny Lærerembeder paa Landet, som gennemsnitlig kun faar 879 Kr., det vil sige over 400 Kr. mindre for hvert Embede, end Gennemsnittslønnen var i 1886. Ganske vist er der nogle af disse Embeder, som ere Andenlærerembeder, men der er dog 138 Enelærerembeder, og Gennemsnittslønnen for dem har kun været 943 Kr., det vil sige omtrent 500 Kr. under, hvad der svarer til Minimumslønnen i 1814 og omtrent 400 Kr. mindre, end Gennemsnittslønnen var for Første- og Enelærerembederne i 1886. Det synes saaledes, at der er en meget stærk Opfordring til at gøre noget, særlig for de lave lønede Læreres Skyld, at ikke deres Fremtidsudsigter skulle blive altsor daarlige. Hvis de Herrer have gjort sig den Ulejlighed at gennemse en Bog, som er omdelt paa vore Pladser, og som er udgivet af Lærer Christensen i Louens ved Viborg, og som indeholder en Statistik over Lærernes Livsforhold, saa tror jeg, at man vil finde, at det staa grumme daarligt til i mange Lærers hjem, ja man har endogaa set, ogsaa i disse Dage, at der i Skoleblade og ogsaa i andre Blade har været rettet Opfordringer til andre Lærere om at hjælpe nødlidende Lærere, der sidde i saa smaa Embeder, at de ikke kunne leve. Jeg skal tillade mig efter denne Bog at nævne nogle ganske faa Eksempler paa, hvordan Skolelærerne ere stillede i økonomisk Henseende, og jeg skal da nævne den Nettoindtægt, som vedkommende Lærere have, altsaa Indtægten efter at Afdrag paa Gæld, Skatter og Livrente ere fradragne. Der er der en Mand, der har været Lærer i 34 Aar, som har en Familie paa 10 Personer, og som kun har en Nettoindtægt af 824 Kr. En anden har været Lærer i 31 Aar, har en Familie paa 6 Personer og har kun 701 Kr. En tredje har været Lærer i 29 Aar, har en Familie af 12 Personer og kun en Nettoindtægt af 795 Kr. En fjerde har været Lærer i 29 Aar, har en Familie paa 7 Personer og kun 662 Kr. Jeg kunde saaledes nævne en hel Række af Lærere, som, efter de Oplysninger, denne Bog indeholder,

kun have en overmaade lille Løn; saa jeg tror ogsaa, at det er et Vidnesbyrd om, at det var ønskeligt, om man opnaaede en Lønningforbedring. Den Løn, som Skoleloven af 1814 bestemte, var i den Tid tilstrækkelig til at stille Lærerne paa det samme sociale Trin som de bedrestillede Gaardmænd. Men hvordan er Stillingen nu? Nu er den saaledes, at en stor Mængde Lærere i social Henseende staa under mange Husmænd. De allerfleste bruge nu mere end dobbelt saa meget at leve for som i 1814, men Lærernes Indtægter ere, som jeg har paavist, gaaede stadig nedad, saa de have ikke nær saa meget, som Skoleloven af 1814 bestemte, og det er da ogsaa uundgaeligt, at Lærernes sociale Niveau sænkes ganske betydeligt til stor Skade for deres Gerning i Skolen. Og saa maa man ikke glemme, at Lærernes Uddannelse er bleven langt dyrere end i tidligere Aar, og efter den ny Seminarielov vil den blive endnu dyrere. Det er et stort Fortrin ved det foreliggende Forslag, at den højtærede Minister har foreslaaet en fast Løn, og at man kan komme bort fra den uheldige Lønning efter Kapitelstatst. Den Maade at lønne Lærerne paa har vist sig at være meget uheldig, derfor er det meget glædeligt, at Forslaget søger at komme bort fra den. Naar jeg derefter skal vende mig til nogle enkelte Punkter af det foreliggende Forslag, vil jeg sige, at jeg har to Hovedanker mod Forslaget; den ene er den, at Forslaget intet Hensyn tager til Friskolen, og den anden er, at Forslaget søger at beskære Kommunernes nuværende Net til at ansætte Lærere. Hvad nu det første angaar, Forholdet til Friskolen, vil jeg sige, at det gaar efter min Mening paa ingen Maade an, naar man vil give en Skolelov i 1895 eller 1896, hvad det nu bliver, at lade, som om Friskolen slet ikke eksisterede. Friskolen har arbejdet her i Landet i over en Menneskealder og har gjort et godt Arbejde og haft meget stor Indflydelse ogsaa paa Statskolen; men saa gaar det ikke an at lovgive og lade, som om denne Friskole slet ikke var til. Jeg tror, det vil være rigtigt, at man gør noget af Lærernes faste Løn flydende i Form af Skolepenge saaledes, at hvis Forældrene ikke mene at kunne forsvare at lade Børnene undervise i Statskolen, skulle disse Skolepenge følge Barnet over i Friskolen. Derved tager man et billigt Hensyn til Friskolen, og derved skaber man en virkelig Spore for Lærerne. Den højtærede Minister mener, at der skulde ligge en saadan Spore i § 14, sidste Stykke, efter hvilken Bestemmelse ingen Lærer kan opnaa at faa højere Løn, hvis ikke Skoleautoriteterne anbefale ham, og den højtærede